

SV. KONSTANTIN (CYRIL) A METODĚJ

Dva bratři ze Soluně sv. Cyril a Metoděj jsou v uznání svých zásluh za uvedení křesťanství na Moravu nazýváni „Apoštoly Slovanů“. Cyril, vlastním jménem Konstantin, který jméno Cyril přijal až později v klášteře, a Metoděj ovládali slovanskou řeč a byli vysláni byzantským císařem kolem r. 860 k Černému moři, aby hlásali křesťanství mezi Slovy. Oba mniši našli na své misijní cestě k Chazarům ostatky papeže Klimenta I. a později je přinesli do Říma, kde jsou dodnes uchovávané v kostele sv. Klimenta.

R. 862 poslal císař Michal III. oba bratry na Moravu, neboť kníže Rostislav prosil o kněze mluvící slovansky. Jako první věc zavedli Cyril a Metoděj slovanský jazyk do bohoslužby. Cyril k tomu dokonce vytvořil vlastní písmo („glagolici“) na základě řecké kurzívy a částečně arabštiny. Toto písmo pomohlo 38 liter kodifikovalo staroslověnský jazyk. Proto oba bratři patří k zakladatelům slovanského písemnictví. Cyril sám přeložil do staroslověnštiny evangelia, apoštolář, misál a žaltář a napsal ke čtyřem evangeliím předmluvu, tzv. Proglas. V tomto díle pokračoval i Metoděj, který do staroslověnštiny přeložil životopisy církevních otců a založil překladatelskou školu, která r. 883 za dobu asi 8 měsíců přeložila celou Bibli kromě knih Makabejských. Po několikaleté misijní činnosti na Moravě odcestovali bratři do Říma a přinesli papeži Hadriánovi II. ostatky papeže Klimenta. Od Hadriána dostali příslib, že bude slovanská řeč uznána za liturgickou. Za svého pobytu v Římě onemocněl Cyril a vstoupil do kláštera. Po padesáti dnech podlehl svému těžkému utrpení a 14. února 869 zemřel. Byl pak pochován u sv. Klimenta v původním kostele pod nynějším stejnojmenným kostelem téhož jména na Via San Giovanni in Laterano v Římě.

Metoděj byl Hadriánem II. jmenován arcibiskupem Panonie, tj. území, které zahrnovalo dnešní východní Rakousko a západní Maďarsko, a Moravu. Salcburský arcibiskup však pokládal toto území za své misijní pole a dal Metoděje na dva a půl roku uvěznit. Papež Jan VIII. jej r. 873 vysvobodil, potvrdil ho v úřadě arcibiskupa a potvrdil mu slovanský církevní jazyk, ale s jistým omezením. Metoděj zemřel 6. dubna 885. Místo jeho smrti se nedá s jistotou určit. Pravděpodobně je pohřben ve svém katedrálním chrámu Panny Marie na Velehradě. Jeho hrob však nebyl dosud lokalizován. V době Metodějovy smrti bylo v jeho arcidiecézi asi 200 kněží, jáhnů a podjáhnů. Tito byli vyhnáni a uchýlili se většinou do Bulharska, Chorvatska, Polska a do Čech. Papež Štěpán VI. r. 896 zakázal používat slovanský jazyk při bohoslužbě.

1150. výročí Cyrila a Metoděje

V letošním třináctkovém roce si český i slovenský národ připomíná 1150. výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Učení bratři k nám dorazili v roce 863 z daleké a sluncem zalité Konstantinopole, aby, jednoduše řečeno, vzdělali náš slovanský národ a vytvořili pro něj první slovanské písmo a církevní jazyk – staroslověnštinu. Slované obývající Velkou Moravu je přijali za své učitele a společně s nimi se vydali na dlouhou cestu k moudrosti. Díky nim se naučili číst a psát, díky nim mohli poprvé porozumět slovům při bohoslužbě a dospět tak k duchovní realizaci, díky nim se z našich předků stali vzdělaní a racionálně uvažující lidé. Je tedy více než zřejmé, že sv. Cyril a Metoděj se výrazně zapsali do českých dějin a my letos s velkou radostí nejen oslavíme kulaté výročí jejich příchodu na Velkou Moravu, ale také nasajeme prostřednictvím mnoha aktivit něco z jejich odkazu, abychom se jím mohli inspirovat a díky jejich aktuálnosti je také vnášet do života.

Jedná se o významnou mezinárodní událost a při této příležitosti se již nyní připravují nejrůznější projekty. Na národní úrovni budou uspořádány dvě mezinárodní konference v Praze a na Velehradě. „První z nich se zaměří na státně-politický význam Cyrila a Metoděje v 9. až 18. století, druhá na význam věrozvěstů pro 19., 20. a 21. století,“ uvedl Jaroslav Šebek z Historického ústavu Akademie věd ČR.